

بۆ رای گشتی و هه موو هیزه په یوه نیدیاردگان :-

کۆنسهی سه رۆکایهتی گشتی KADEK

کاتی چارهسهری و یه کیتی دیموکراسی هاتوووه گهلانی رۆژهلاتی ناوهراست که لهزیر باری کیشه نیشتمانیی و کۆمه لایه تیه قورسهکان له جیهاندا دوو چاری بن بهست بوونیکی جدی هاتبوو، بیگومان لهگه ل دهست پیکردنی شه ری ئیستا لهگه ل ئیرافدا که وتۆته قۆناخیکی نوپوه، نه و کیشه گرانه لهگه ل خویدا شیوازیکی لهسیستم دههینیت که گریدراو بیته به بههاکانی دیموکراسی و نازادی و مافهکانی مرۆف، ئیستاش دهرهت و رهوشی چارهسهری دهرکهوتوووه. تایبهتمهندی سه رهکی که مۆرکی خوی لهقۆناخی نوئ دهتات بلنبدوون و دهرکهوتنی چارهسهری یه کیتی دیموکراسییه له ریگای شه ر و شیوازی ناشتی بههاوتهریبی لهگه ل یه کتریدا، لهگه ل نهوهی تانیستا نهجمای دوایی دهرنهکهوتوووه، بهلام وهک چۆن له نهوونهی ئیرافدا ببنرا، شیوازی چارهسهری پشت بهستوو به شه ر پیک دیت لهوکاتهی که شیوازی ناشتی، سیاسی رهت بکریتهوه و بهخریته سه رهف. لهوکاتهی چارهسهری ناشتی و سیاسی پشت گوئ بهخریته و رهت بکریتهوه، نهوا له رۆژهفدا جیی خوی دهگریته و ههروهه له مهسهلهی شه ریشدا خوی نیشان دهتات جا نهوه له دهرهوه هاتبی یان لهناوهوه. پارێزگاری کردن لهناشتی بی دۆزینهوهی چارهسهری پیویست، هیچ مانایهکی نابیت بۆ گهلانی رۆژهلاتی ناوهراست که لهزیر گرانی کیشه هه لۆسارهواکاندا دهنالیتی، نهگه ر مانایهکی شه بیته تهنه هاریکاریکردنه بۆ کۆنهپهرستی، که ژیانی کردۆته زیندانیکی بی رحم بۆ هه موو توپۆزهکانی کۆمه لگا که له دهرهوهی نهزۆکی و بن بهست بوون و رازیبوونیکی خۆ ویستانه بۆ ئالاندنی په تی سیداره لهمل بهولاره هیچ شتیکی تر بهرهه م ناهینیت و تهنه بهردهوام کردنیکه بۆ رژیمی ئیراقی هه لۆهشینراو و په رتهوازهکراو. بۆ نهوهش پیویسته بهچاویکی پۆزهتیفانه له روودای رووخاندنی ئەم رژیمه بروانین، چونکه ئەمه دهکهوینته خزمهتی پیشکەوتنی کۆمه لایه تی.

رژیمه دهسهلاتدارهکان لههه موو ولاتانی رۆژهلاتی ناوهراست توانای خویان لهدهستدا لهگه یاندنی کیشهکان بۆ چارهسهری پیویست، لهگه ل هه موو سه رچاوه دهوله مهنده مه زنهکان و تواناکانی پیشکەوتن، لهگه ل ئەمانه دا ئەم رژیمانە کهوتنه رهوشیک که باری کیشهکان گرانتز بکه ن و لهجیاتی چارهسهری و دهربازکردنی کیشهی نوپیان خولقاند، هه موو دهستپیشخه رییهک که پیی هه ستان لهزیر ناوی چارهسهری، تهنیا بارگران کردنی کیشهکانی لیکهوتهوه. نا لیره دا پیویسته بۆ

نه و هاندهره شاروانه ی ریگرن له بهردهم پیشکەوتنی بهرچا و جدی لهبوارهکانی دیموکراسی و نازادی و مافهکانی مرۆف بگه رپین. لهکاتیکیدا وهلامیکی پۆزهتیفانهی له بهرامبهر هه موو نه و رهنجی که گهلان لهم پیئاوه دا دایان نه دایهوه. دهبینین که ریگای بهرزکردنهوهی فشاره داسه پینراوهکان هه لدهبزیڕیت، له لایهکی تره وه گهلان دهبینین که له سه ر زهوی خیر و بیراتن، بهلام لهناو هه ژارییهکی بی وینه دا دهخولینهوه، له نهجمای پیاده کردنی نه و سیاسه تانه وه ناتوانیت بهره می پیویست به دهست بخت له داواکانی بۆ ژیا نیکی باش و خوشگوزهران له سه رچاوهی سامانه دهوله مهندهکانی ولات. هه ژاری و بی بهشی و برسیتی و رهوشی بهربلای ژیا نی خراب بهره می نه و سیاسه تانه یه که له لایه ن رژیمهکانی ئیستا وه پیاده دهکریت، بهلام لهگه ل ئەوانه شدا ئەم رژیمانە هه تا ئیستاش سوورن له سه ر نه و رهوشه و، له بهرامبهر دهست پیشخه ری وهرچه رخان و گوړانکاری دیموکراسی بهرچا و بهرخۆدانی دهکهن، ئەمهش وادهکات که دهربازکردنیان پیاداوستهکی میژوویی گرنگ بیت. له کاتیکیدا لهناوچه ی رۆژهلاتی ناوهراست دواکهوتن و بیچارهیی زاله مرۆفایه تی پیشکەوتنی کۆمه لایه تی بهرچا و بهخویه وه دهبینیت، نه و زهویانه ی که لانکه بوون بۆ له دایکبوونی مرۆفایه تی و شارستانیته، ئەمه رۆ بوونه ته قه لای دواکهوتن و کۆنه پهرستی نه و شیوازی ژیا نه ی که له سه ر گهلان داسه پینراوه بریتیه له مانه وه له تاریکایی میژوو و بهرخۆدانی وهرچه رخان و گوړانی دیموکراسی و په یوهست بوون به بههاکانی رابوردو و لهجیاتی روانین بۆ ئایینده یهکی نازاد، تا ئیستاش "دهوله تی پیروژ" که رهگه که ی دهگه رپه توه بۆ شیوازی دهوله تی راهیبه سۆمه رییهکان، گرنگترین کاریگه ری بناخه ییه له دیاریکردنی سیمای رژیمهکانی. پیداگرتن له پیشکەوتنی ههنگاوێک و دوو ههنگاو گه رانه وه بۆ دواوه له بواری پیکهینانی پیاداوستی پیشکەوتنه کۆمه لایه تیهکان گوزاره یهکی روون و بهرچاوه لپی له کام گۆشه یه وه له مهسه لهکان بروانین، نه و رژیمانە ی له سه ر بناخه ی فهلسه فه ی "دهوله تی پیروژ" پیکهینراوه ریگری خویان زیده تر دهکهن بۆ دیموکراسییه ت و نازادی و مافهکانی مرۆف و ژیا نیکی باشت و له سه ر ئەم ریگه یهش بهر دهوامن. له بهر ئەم هۆکاره چارهسهری رزگار بوون بۆ گهلانی ژیر دهست و ژن و چینه زهحمهت کیشهکان به دهربازکردنی ئەم رژیمانە پیک دیت، دهربازکردنی نه و رژیمانە ی که بی سنوور دواکهوتوون له ریگه ی تیکۆشانیکی دیموکراسییه وه، مهسه له یهکی رهوا یه و گفتوگۆ هه لئاگری، له م کاره دا نه وه پیویسته که تیکۆشان له خزمه تی پیشکەوتنی دیموکراسییدا بیت. ئیتر نه و کاته هاتوووه که گهلان

لهپیناوی ژیانیکی دیموکراسی چی پیویست بیټ دەری بېرن و بیهیننه زمان. رژیمهکانی رۆژهلاتی ناوهراستی، که رۆژیکی پۆزتهقیفانهی بهرچاویان لهبوارای پێشکەوتنی کۆمه‌لایهتی نه‌گێرا له‌سه‌دهی بیسته‌م سیاسه‌تی نکۆلی کردن و قهرکردنیان به‌رامبەر گه‌لی کورد به‌پرەو کرد. به‌و شیوه‌یه کوردان له‌ نازادی نیشتمانی و مافی مرۆفانهیان بێ به‌ش بوون، هه‌موو داوایه‌کیان بۆ نازادی به‌ توندوتیژییه‌کی خۆیناویانه و به‌هاوکاری رژیمی نیوده‌وله‌تی به‌رپه‌رچ درایه‌وه. هه‌روه‌ها رووبه‌رووی کۆمه‌لکۆزی و کهوتنه‌ زیندان و ئەشکه‌نجه و بێ سهر و شوین کردن و بێ به‌ش کردن و هه‌زاری و هه‌موو ئەو ره‌فتارانه‌ی که دوورن له‌ چوارچۆیه‌ی مرۆفایه‌تی بوونه‌وه و، بوونه‌ به‌شیکه‌ی دانه‌بڕاو له‌ژیاکی گه‌لی کورد، هه‌روه‌ها نکۆلی کردن و قهرکردن له‌لایه‌ن ده‌وله‌ته‌ بالاده‌سته‌کانی سه‌ری و هیژه‌ نیوده‌وله‌تیه‌کان به‌یه‌که‌وه وه‌ک بناخه‌یه‌کی یاسایی پشتیان بێ ده‌به‌ست و جوته‌یان له‌سه‌ر ده‌کرد، ئەم ره‌وشه‌ چه‌سپاوه‌ هیچ لایه‌نیکه‌ی پۆزته‌قیفی بۆ گه‌لی کورد تێدا نه‌بوو، به‌گه‌یشتنه‌ سالانی هه‌فتاکان گه‌لی کورد دووچاره‌ی له‌ناوچوون و توانه‌وه‌ بۆوه، به‌تایبه‌ت له‌م خاڵدا تیکۆشانی ژیانه‌وه‌ی نیشتمانی له‌رێی ره‌نجی به‌رچاوی سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان سه‌رۆک عه‌بدوڵڵا ئۆج ئالان ده‌ستی پیکرد. ئەم تیکۆشانه‌ش سه‌رکه‌وت و گه‌یشته‌ ئاواتی خۆی له‌گه‌ڵ پیکه‌ینانی ژیانه‌وه‌ی نیشتمانی له‌ ناوه‌راستی نه‌وه‌ده‌کان له‌ رێگه‌ی ئەو فیداکارییه‌ گه‌وره‌یه‌ی له‌و ماوه‌یه‌دا پێشکەشی کرد، له‌ سالانی دوا‌ی ئەویش تیکۆشانی رزگاری نیشتمانی پشت به‌ستوو به‌ قازانجه‌کانی ژیانه‌وه‌ پیاوه‌کرا. کاتیگ له‌گه‌ڵ ئەو هه‌موو ده‌ست درێژیانه‌ی کرایه‌ سه‌ری بۆ سه‌رکه‌وت کردنی ئەو تیکۆشانه‌ی له‌م بواره‌دا بلێد ده‌بوو، پیلانی نیوده‌وله‌تیان دارشت که‌ نامانجی سه‌ره‌کیان سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان بوو و، له‌ ده‌وره‌یه‌ی ده‌خولانه‌وه‌. ئەم پیلانگێرییه‌ نا حه‌قیه‌کی گه‌وره‌ بوو له‌ به‌رامبەر گه‌لی کورد. پیلانگێری نیوده‌وله‌تی هێرشیکه‌ له‌ که‌سایه‌تی سه‌رۆک ئاڤۆدا که‌ مافی گه‌لی کورد بۆ ژیاکی نازاد به‌نامانج ده‌گێرت، له‌هه‌مان کاتدا گه‌وره‌ترین هێرشه‌ که‌ رژیمی سه‌ده‌ی بیسته‌م له‌به‌رامبەر گه‌لی کورد پیکه‌ هینا و، ئەمه‌ریکا ریه‌رایه‌تی بۆ کرد. ریه‌رایه‌تی بیل کلینتۆن به‌دریژییه‌ی هه‌شت سال له‌ ده‌سه‌لاته‌که‌ی بێ سنوور هاریکاری دایه‌ ده‌وله‌تی تورکیا که‌ شه‌رێکی له‌ناو بردنی دژی تیکۆشانی رزگاریخوازی کوردستان به‌رپۆه‌ده‌بێرد، هه‌روه‌ک چۆن به‌رپۆه‌رایه‌تی کلینتۆن به‌هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌گه‌را بۆ چاره‌سه‌ری پرسه‌ی کورد، به‌لکو رژیمی تورکیای ژیانده‌وه‌، که‌ ئیستاش بۆته‌ باریکی گران بۆ به‌رژه‌وه‌نده‌یه‌کانی ئەمه‌ریکا. ئەمه‌ له‌گه‌ڵ ئەوه‌ی که‌ بواړیکی زۆری دایه‌ رژیمه‌ کۆنه‌په‌رسته‌کانی رۆژه‌لاتی ناوه‌راستی بۆ دا‌بین کردنی پیاوایه‌تی مانه‌وه‌ی، که‌ لێره‌دا سوودیان له‌ کاره‌کانی ئەو وه‌رده‌گرت له‌ناوچه‌که‌دا. هه‌روه‌ها به‌رپرسیاریتی درێژ کردنه‌وه‌ی ته‌مه‌نی رژیمی سه‌ددام بۆ سالانیکی دوور و درێژ دوا‌ی شه‌ری که‌نداو ده‌گه‌رپۆه‌ته‌وه‌ بۆ ئەم به‌رپۆه‌رایه‌تییه‌، ته‌نها به‌هۆی ئەم هۆکاره‌ بوو که‌ به‌رپۆه‌رایه‌تی بیل کلینتۆن له‌ ده‌سه‌لاته‌ که‌وت له‌ هه‌لبژاردنیکیا که‌ چیگه‌ی مشتومرێکی زۆره‌، به‌رپۆه‌رایه‌تی نوێی ئەمه‌ریکا پیویستی بیینی گۆرانکاری جددی به‌سه‌ر سیاسه‌تی خۆیدا بیینی که‌ وه‌ک پیاوایه‌تییه‌کی ده‌ست لێ به‌رنه‌دراوه‌ له‌ جیهان و رۆژه‌لاتی ناوه‌راستی.

وه‌لامی سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان بۆ پیلانگێری ده‌ست پیکردنی قۆناخی وه‌رچه‌رخان و گۆرانی دیموکراسی بوو، به‌م شیوه‌یه‌ شیوازی تیکۆشانی ناشتی و سیاسی هه‌لبژێردرا بۆ پراکتیزه‌کردنی چاره‌سه‌ری یه‌کێتی دیموکراسیانه‌ که‌ بناخه‌یه‌کی ئایدیۆلۆژی قوول و سه‌رتاسه‌ری هه‌یه‌ له‌ رێگه‌ی ئەو پارێزنامه‌یه‌ی پێشکەشی دادگای مافی مرۆفی ئەوروپای کرد، PKK له‌ رابردوودا و KADEK له‌م سالانه‌ی دوا‌یدا له‌سه‌ر ئەو ریه‌ تیکۆشانیان به‌رده‌وام کرد، ئەمه‌ له‌گه‌ڵ ئەو ره‌نجه‌ گه‌وره‌یه‌یه‌که‌لی کورد له‌م چوار ساله‌ی دوا‌یدا له‌ تیکۆشانی خۆیان نیشانیاندا، که‌ ناو ده‌بیریت به‌قۆناخی رزگاری دیموکراسی، ره‌نجیکی زۆر و هه‌مه‌لایه‌نانه‌ نیشاندرا بۆ ئاراسته‌کردنی رژیمه‌کان له‌هه‌ر چوار وڵاته‌ ده‌سه‌لاتداره‌که‌ له‌ کوردستاندا، ئەوانیش تورکیا و ئێران و ئێراق و سووریا به‌ره‌و قۆناخی وه‌رچه‌رخان و گۆرینی دیموکراسی. له‌ کاتیکیا که‌ تیکۆشانی راپه‌رینی دیموکراسی له‌سه‌ر ریه‌بازی شارستانی دیموکراسی که‌ سه‌رۆکایه‌تی گشتیمان پێشیار کردبوو به‌رپۆه‌چوو و گه‌لی کوردی وه‌ک نوینه‌ری هێزی چاره‌سه‌ری ده‌رخسته‌ مه‌یدان، له‌لای دوومه‌وه‌ ده‌بینین که‌ ئەو رژیمان هه‌موو له‌سه‌ر ریه‌بازی خۆیان و نه‌یانتوانی هیچ ده‌ست پێشخه‌رییه‌کی جددی و شایانی باس نیشان به‌دن بۆ چاره‌سه‌ری ناشتی و سیاسی، هه‌روه‌ک چۆن دوور بوون له‌ نیشاندانی توانا و خوێنکاری بۆ پیکه‌ینانی ریفۆرمه‌ دیموکراسییه‌کان، هیچ هه‌نگاوێکی جددیان له‌ رێگه‌ی چاره‌سه‌ر کردنی پرسه‌ی کوردی دا نه‌ناوه‌، هه‌روه‌ک چۆن رژیمی ئێراق له‌ سیاسه‌تی خۆیدا بۆ ئەم پرسه‌ هیچ گۆرانکارییه‌کی پێک نه‌هینا له‌گه‌ڵ ئەوه‌ی له‌ ره‌وشیکی زۆر خراپ و لاوازا بوو، ده‌بینین که‌ ئەوه‌ی تورکیا ده‌یکات ته‌نیا ده‌رخستنی ئەو یاسا و ده‌ستوورانه‌یه‌ که‌ له‌ راستیدا ناکه‌ونه‌واری پراکتیکیه‌وه‌، ئێران و سووریاش له‌م بواره‌دا ره‌نجیکی شایانی باسیان نه‌داوه‌ بۆ پیاوه‌ کردنی سیاسه‌تی نوێ، ده‌توانین بلێین هه‌موو رژیمه‌کان گوێی خۆیان که‌ر کردووه‌ و له‌پیناوه‌ چاره‌سه‌ریدا هیچ ره‌نجیکیان نییه‌ و، وه‌ک پیاوایه‌تییه‌ک له‌ پیاوایه‌تییه‌کانی رۆلی گۆرینی ئەوانه‌ی که‌ ناتوانن خۆیان بگۆرن ئەمه‌ریکا ده‌ستی کرد به‌ ده‌ستیوهردان بۆ رژیمی ئێراق، ئەگه‌ر پیاوگرتن له‌ نه‌که‌وتنه‌ قۆناخی وه‌رچه‌رخان و گۆرینی دیموکراسی به‌رده‌وام بیټ، ئەوا هه‌موو وڵاتانی رۆژه‌لاتی ناوه‌راستی به‌شیوازی جیا جیا تووشی ده‌ستیوهردان ده‌بنه‌وه‌. ئەمه‌ریکا ده‌ستی کرد به‌ هه‌وله‌کانی بۆ ده‌رباز کردنی ئەو رژیمه‌ سه‌رمایه‌دارییه‌ی ده‌گه‌رایه‌وه‌ بۆ سه‌ده‌ی بیسته‌م کاتیگ بیینی که‌ ئیتر خزمه‌تی پێشکەوتنی کۆمه‌لایه‌تی ناکات و، بپاریدا که‌ هه‌موو ئەو رژیمه‌ نه‌زۆکانه‌ ده‌ربازبکات، جا دۆستی بن یان دۆزمنی بن و،

ئەوێ لە مەسەلەكە تێدەگەیشتریت ئەوێهە كە سەرۆكی رژێم لەناكۆكی دایە لەگەڵ بنكەكە و، ئەو هاوێهیمانانە لە پێشیدا رێگەر جەدیان ناگرێ، دەتوانریت دەست پێكردنی شەر لەبەرەمبەر ئێراق لەگەڵ دزایەتی كردنی زۆر لەو وڵاتانە وەكو ئەلمانیا، فەرەنسا، روسیا لەزێر ئەم بیانووەدا شیبكێرتەو، هەمان ھۆكارە كە بوو ھۆی ئەوێ لەگەڵ ئەو ھەولانە توركیا دای بۆ پاراستنی رەوشی خۆی لەزێر ناوی "ھاوێهیمانی ستراتژی" بۆ ئەنجام بەیئێ، ھەرەك چۆن رەھەندی سۆسیالیستی سیستەمی جیھانی كە لە سەدەى بیستەم زال بوو بەكەوتنە ئەو دەكەنەو بەپەلە دەربازكرا، بەھەمان شێو رەھەندی سەرمایەداری ئەو رژێمە لە سالانی ٢٠٠٠بۆ گومان و بەپەلە دەربازكێرت، سەرلەنوێ رێكخستەوێ جیھان و رۆژھەلاتی ناوھەرست كارپێكی حاشاھەلنەگرە، ئەوێ لێرەدا گرنگە ئەو شێوازێهە كە لە پێكھێنانی وەرچەرخان و گۆراندە پیاو دەكریت، لەلایەكی ترەو مەسەلەى یەكگرتنەوێهەتی لەگەڵ بەھا بناخەییەكانی مەرفاھەتی لە دیموكراسیەت و نازادى و مافەكانی مەرفاھە.

سەرگەوتنى دەستیووردانى ئێستا لەئێراق گرێدراوى پراكتیزەكردن و چەسپاندنى دیموكراسیەت و نازادى و مافەكانى مەرفاھە، دەستیووردانى ئەمریکا لە ئێراق و رژێمەكانى تر بەسەرگەوتووێ بەئەنجام ناگات، تەنیا بەو رێژە نەبیت كە رێگە بكاتەو بۆ دەرگەوتنى ئەو پێشكەوتنەنەى كە ھاوتەریب بێت لەگەڵ بەھا هاوێهەشەكانى مەرفاھەتی. پێكھێنانى ئەو رژێمانە ئەگەر لەسەر بناخەى تاپبەتەندىبەكانى سەردەمى رابردوو بێت، ئەوا رێگە دەكرێتەو بۆ ناووب و ئالۆزىەكى زۆر گەورە. بۆ ئەوێش یەك رێگای چارەسەرى لەبەردەم ئەمریکادایە ئەویش ھاریكاری كردن و رێگە كەردنەوێهە لەبەردەم دامەزراندنى ئەو رژێمە دیموكراسیانەى كەپشتیان بە ئێرەدى گەلان بەستوو و، ھەموو ترس و حساباتەكان بخرێنە لاو و دەست بكریت بە پراكتیزەكردنى رەگ و ریشەى ریفۆرمە دیموكراسیەكان، ئەمەش رێگە لەبەردەم شەر دەكریت و كۆتایی پێ دەھێنیت، بۆ ئەوێ دووچارى شەر و داپلۆسین نەبێنەو تاكە رێگا سەرگەوتنە لە وەرچەرخان و گۆرانە دیموكراسیەكان. ئەم پرسەش لەھەر كەس زیاتر گرێدراوى رژێمە دەسەلاتدارەكانى سەر كوردستانە، لەھەمانكاتدا پێویستیەكى زۆر ھەبە لە قازانج كردنى گەلانى ناوچەكە بۆ دەست پێشخەریە دیموكراسیەكان ھەرچەندە دەست پێشخەرى لەلایەن گەلانەو قازانج بكریت ئەوێندە دەتوانریت كە ئەو رەوشە نوێیانەى دەرگەوتن بۆ چەسپاندنى دیموكراسیەت و نازادى و مافی مەرفاھە باشتر بەكار بەیئێرێن. لەم بارەدا رێكخستنى ھێزە دیموكراسیەكان بۆ خۆى و بلكردنەوێ ئاستى تێكۆشانى گرنگیەكى چارەنوسانەى ھەبە، بەلام بۆ بزوتنەوێ نیشتمانى كوردی، ئەگەر دەپەوێت ببیتە ھێزێكى چارەسەرى، پێویستە جاوێك بەسیاسەتى رابردووێ خۆیدا بگێرێتەو و، بتوانیت ببیتە وەلام بۆ ھێلى شارستانی دیموكراسى، پێویستە لەسەرى كە پشت بەسەتێ بەچارەسەرى یەكێتى دیموكراسى لەجیاتى ئەو چارەسەریەى كە خۆى لە دەمارگەرى نەتەوێهە دا دەبێنیتەو، سیاسەتى دەمارگەرى نەتەوێهەى كلاسێكى لەماوێهەكى زۆر كورتدا بن بەست بوون لەگەڵ خۆیدا دەھێنێ، بزوتنەوێ كوردی لەھەر كەس زیاتر پێویستیەكى گەورەى بە وەرچەرخان و گۆرینی دیموكراسى ھەبە. بەگرتنى ھەموو ھێزە نیشتمانیەكان بۆ رێوو بەدوا داچوونى لەقۇناخى وەرچەرخان و گۆرینی دیموكراسى، پێویستیەكى دەست لێبەرنەدراو بۆ چارەسەرى. KADEKباوێر دەكات كە كاتى پراكتیزەكردنى چارەسەرى یەكێتى دیموكراسى بە دەست پێكردن لەو راستیە نەگۆراوانەو ھاتوو، ھەر بۆ ئەوێش ئەو چارەسەرى بەشێوازێكى ناشتى و سیاسیانە ھەلئەبژێریت بۆ ئەوێ جارێكى تر گەلان بەھەلگەرساندنى شەرى تر زۆرى و زەحمەتى نەبێنێ، و، لەبەر گرنگى ئەو كارەش بەپێویستى بێنى كە گەلانی نامەبەكى چارەسەرى پێشكەش بەرێ گشتى و ناوێندە پەيوەندیدارەكان بكات. پێداویستى گشتیەكانى چارەسەرى دیموكراسى:-

١ - بەستنى "كۆنفراسى دیموكراسى لە رۆژھەلاتى ناوھەرست" بە ئامادە بوونى ھەموو حكومەت و پارتە سیاسیانەكان و رێكخستەكانى كۆمەلگای مەدەنى بەبۆ دانانى حیاوازی لەنیوان نەتەو، رەگەز، ئایین و مەزھەبەكان، دیاریكردنى پێوانەكانى دیموكراسى و نازادىەكان و مافەكانى مەرفاھە بۆ ھەموو توێژەكانى كۆمەلگا و ئەو رژێمانەى لەقۇناخى نوێدا دادەمەزرێنرێن لەسەر بنەمای دیموكراسى گەردوونى و مافەكانى مەرفاھە و نازادى.

٢ - دیاریكردنى پەرنسپە سەرەكیەكان بۆ گەیشتنە شێوازی بەرپۆھەردنى دیموكراسى بۆ ئەو وڵاتانەى كە كوردستان دەكەوێتە ناو سنوورەكانى ھەر لە توركیا و ئێراق بۆ ئێران و سوریا، دیاریكردنى چوارچێوێ پێویست بۆ چارەسەركردنى پرسى كوردی ئەویش لە رێگای كۆنفرانسێكى دیموكراسیەو كە حكومەتى ئەو وڵاتانە و پارتە سیاسیانەكان و رێكخراوەكانى كۆمەلگای مەدەنى تاپیدا ئامادەبن.

٣ - بەرپۆھەردنى پەرلەمان لە توركیا و ئێراق و ئێران و سوریا بەسیستەمێكى دیموكراسى و، دانانى پێداویستى یاسایى و فەرمیەكان بۆ كەردنەوێ رێگا لەبەردەم نوێنەرایەتى كردنى نەتەوەكان و ژنان و ھەموو توێژە كۆمەلایەتیەكان بۆ خۆیان بەشێوێهەكى نازاد.

٤ - ھەموو ئەو پەیمان و رێككەوتنەنەى كە لەسەردەمى رابردوودا لەلایەن توركیا و ئێران و ئێراق و سوریا بەئامانجى بۆ بەش كردنى كوردان لە نازادیان بەسەرا دەستیان لێ بەریدریت و، دانانى سنوورێكى داوایی بۆ ئەو ھەولدانانە.

۵ - هه‌لسانی تورکیا و ئییران و ئییراق و سوریا به داواکردنی لیبوردن بۆ هه‌موو ئەو کاره‌نایه‌کسانانه‌ی، که ئەو وڵاتانه‌ به‌دریژایی سه‌ده‌ی بیسته‌م له به‌رامبه‌ر کوردان پێکیان هێنا، نه‌وه‌ش به‌خێته‌ ناو یاسا فه‌رمیه‌کانه‌وه بۆ نه‌وه‌ی باوه‌ری و متمانه‌ بدات له‌پێناوی خوڵقاندنی یه‌کێتی نازادا.

۶ - هه‌لگرتنی هه‌موو ئەو کۆسپانه‌ی که ریگرن له‌به‌رده‌م به‌شداربوونی نازادی گه‌لی کورد بۆ هه‌موو بواره‌کانی ژیان له‌ سیاسی و ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی و... هتد له‌هه‌موو وڵاتیک که تیایدا ژبانی کردبێت، پشت گرتی ئەم به‌شدارێ کردنه‌ نازاده به‌ متمانه‌یه‌کی یاسایی.

۷ - پشت به‌ستن به‌ به‌ده‌ست هێنانی نازادی گه‌لی کورد له‌ناو سنووری ئەو وڵاتانه‌ی که تیایدا ده‌ژی و، دوور که‌وته‌وه‌ی بزوتنه‌وه‌ی نیشتمانی کوردی له‌ هه‌لۆیسته‌ جیاخوازه‌کان.

۸ - به‌شێوه‌یه‌کی تایبه‌ت هاریکاریکردن بۆ پێشکه‌وتنی گه‌لی کورد و پێکهێنانی پێشکه‌وتنی ژنان له‌هه‌موو کۆمه‌لگاکاندا، ئەم هاریکارییه‌ش به‌خێته‌ ناو متمانه‌یه‌کی یاساییه‌وه.

چاره‌سه‌ری یه‌کێتی دیموکراسی له‌ تورکیا

۱ - ناماده‌کردنی ده‌ستووریک که گونجاو بێت له‌گه‌ڵ پێوانه‌ گه‌ردوونیه‌کان بۆ دیموکراسیه‌ت و مافه‌کانی مرۆف و نازادیه‌کانی له‌ ریگه‌ی ژماره‌یه‌کی ته‌واو که نوێنه‌رایه‌تی حکومه‌ت و پارتیه‌ سیاسیه‌کان و رێکخراوه‌کانی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی بکات.

۲ - چه‌سپاندنی نازادی ته‌واو له‌ چالاکیه‌ سیاسیه‌کاندا و، دانانی سنووریک کۆتایی بۆ داخستنی پارتیه‌ سیاسیه‌کان، ناماده‌کردنی سیسته‌میک هه‌لبژاردن که تیایدا هه‌موو توێژه‌کانی کۆمه‌لگا بتوانن نوێنه‌رایه‌تی خۆیان له‌ناو په‌رله‌ماندا بکه‌ن و، ئەمه‌ش بکه‌ویته‌ بواری کرداریه‌وه.

۳ - دانانی یاسای تایبه‌ت که پشتگیری ژن بکات بۆ نه‌وه‌ی له‌ ره‌وشی لاواز له‌به‌رامبه‌ر پیاو رزگاری بێت و، له‌ناو به‌رێنی ئەو ناهه‌وسه‌نگیه‌ به‌رچاوه‌ی که له‌نیوان هه‌موو ناوچه‌کانی تورکیادا هه‌یه‌ و، پشتگیری کردنی ئەو گروپه‌ کۆمه‌لایه‌تیانه‌ی که به‌هۆی باوه‌ری ئایینی و ئەتینیک دووچارێ تالان و ستم بوونه‌ته‌وه، ئەمه‌ش له‌ناو ده‌ستووردا فه‌راهه‌م بکریت.

۴ - ده‌کردنی یاسای بنچینه‌یی که ژیان و کار بۆ توێژه‌ زه‌حمه‌تکێشه‌کان له‌ کۆمه‌لگادا دابین بکات.

۵ - هه‌لگرتنی هه‌موو ئەو به‌ریه‌ستانه‌ی که ناسته‌نگن له‌به‌رده‌م رێکخستن و چه‌سپاندنی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی، هه‌روه‌ها بلندکردنی ئاستی بارودۆخی یاسایی و ماددی بۆ ئەو پێشکه‌وتنه‌ی که ده‌رده‌که‌ون.

۶ - ئەو ده‌ستووره‌ نوێیه‌ی که ناماده‌ ده‌کریت و ده‌خړیته‌ بواری پێکهێنانه‌وه‌ پێوسته‌ چاره‌سه‌ر کردنی پرسێ کوردی وه‌ک به‌شیکێ بنه‌رته‌ تیایدا به‌بنه‌ما بگریت و هه‌روه‌ها راستی نه‌ته‌وه‌یی کوردان و نازادیه‌کانیان تیایدا بناسریت.

(أ) دامه‌زراندنی پارتیه‌کان و ده‌کردنی یاسای پێوستی هه‌لبژاردن بۆ رهنه‌گدانه‌وه‌ی ئێرا ده‌ی گه‌لی کورد له‌ په‌رله‌ماندا.

(ب) ناماده‌کردنی به‌شدارێ گه‌لی کورد له‌ به‌رپۆیه‌رایه‌تی ناوه‌ندییدا ئه‌ویش له‌ ریگه‌ی ده‌رکردنی یاسای تایبه‌ت.

(ج) پێکهێنانی به‌رپۆیه‌رایه‌تی ناوچه‌یه‌کان که ده‌سه‌لاتی خۆیان له‌ ریگه‌ی هه‌لبژاردنی نازاده‌وه‌ به‌رفراوان ده‌که‌ن، دیاریکردنی گه‌یشتنی گه‌لی کورد به‌مافی به‌رپۆیه‌بهردنی خۆیی وه‌ک مافیکی یاسایی و ده‌ستووری که نمونه‌بێت بۆ چاره‌سه‌ری پرسێ کوردی.

(د) سه‌رۆکایه‌تی گشتی KADEK سه‌رۆک عه‌بدوڵلا ئۆج ئالان که چاره‌سه‌ری یه‌کێتی دیموکراتی پێشخست نازادی خۆی به‌ده‌ست به‌یئیت و، دان بنریت به‌ مافه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تیانه‌ی له‌ ژبانه‌دا، هه‌لگرتنی ئەو گۆشه‌گرییه‌ی له‌ به‌رامبه‌ری پێکدیت وه‌ک هه‌نگاوێکی به‌په‌له‌ و بێ دواکه‌وتن و، باش کردنی ره‌وشی گوزهرانی.

(ه) ده‌کردنی یاسایه‌کی لیبوردنی گشتی بۆ هه‌موو گه‌روه‌ سیاسیه‌کان به‌بێ هیچ دواخستنی، دان پیاوان به‌مافه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تیانه‌ی ناوچه‌یه‌کان و، نه‌هێشتنی ته‌واوی بارودۆخی پێکدادان ئه‌ویش له‌ ریگه‌ی به‌شدارێ کردنی هێزی پاراستنی گه‌ل (HPG) و KADEK و هێزه‌ ئۆپوزیسیۆنه‌کانی تر بۆ قوناخی یاسایی.

(و) پێشخستن و به‌کارهێنانی زمانی کوردی له‌ ریگه‌ی ده‌ستووره‌وه‌ و هیچ سنووریک له‌ بواره‌کانی په‌روه‌رده‌ و فێرکردن و ته‌له‌فزیۆن و رادیۆ به‌زمانی کوردی داننه‌نریت، به‌لکو دان پیاوان به‌ نازادی ته‌واو له‌و بواره‌دا.

(ز) هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ و له‌ ناو به‌رێنی یه‌کێتی پارێزگارانێ گوند و هه‌موو رێکخراوه‌کانی شه‌ری تایبه‌ت، هه‌روه‌ها ده‌ست نیشانکردن و دیاریکردنی تاوانه‌کانی بکه‌ری نادیار و سزادانی به‌رپرسان لێی.

(ح) ده‌کردنی یاسا پێوسته‌کان بۆ ریک کردنه‌وه‌ی ره‌وشی ئه‌وانه‌ی له‌ شه‌ر زه‌ره‌ریان بینیه‌وه، به‌په‌له‌ پرۆژه‌ی گه‌رانه‌وه‌ بۆ گونده‌کان بکه‌ویته‌ بواری کرداریه‌وه.

له كاتێكدا پێداویستی ئەم گەڵاڵەنامەی چارەسەرییە وەك چۆن لەسەرەوه له چوارچێوهی چەند خاڵێكدا دامان رشتوو بەبێ هیچ دواخستنێك پێك بهێنرێت، بەو رەنگە توركیا لەهەموو ناستەنگیەكان رزگاری دەبێت و دەكهوێتە سەر رێی گەشەكردن و بڵندبوون.

چارەسەری یەكێتی دیموكراسی له ئێران:-

۱ - ئامادەكردنی دەستوورێکی گونجاو لەگەڵ پێوانە گەردوونیهكانی دیموكراسیەت و مافەكانی مرۆف و ئازادیهكانی بۆ دابین كردنی دامەزراندنی سیستەمی پەرلەمانی دیموكراسی، هەڵسانی حكومت بە یەكخستنهوهی هەموو یاساكان لەگەڵ دەستوورە نوێیەكە بەنامادە بوونی ژمارەیهکی تەواو له گروپە كۆمەڵایەتی و سیاسیهكان تیایدا.

۲ - پشتگیری كردنی ئازادی هەلسۆرانی چالاکی سیاسی و دامەزراندنی پارتە سیاسیهكان بە یاسا و دەستوورێك كه ئەمانە گەرەنتی بكات.

۳ - دان نان بەچالاکی سەندیکا و كۆمەڵە و وەقف و هەموو چالاکی رێكخراوهكانی كۆمەڵگای مەدەنی وەك مافیکی دەستووری، هەروەها دەرکردنی یاسای پێویست بۆ بەكارهێنانی ئازادانە ئێمە مافانە.

۴ - دەرکردنی یاسای تایبەت كه پشتگیری ژنان بكات بۆ رزگاربوون لەو رەوشە لاوازی هەیانە بەرامبەر بیاوان، هەروەها لەناوبردنی ئەو ناھوسەنگیە بەرچاوە لەنیوان ناوچە جیاوازهكانی ئێراندا هەبێ، و پشتگیری كردنی ئەو گروپە كۆمەڵایەتیانە كه بەھۆی باوەری نایینی و ئەتینیکی دووچاری تالان و ستەم بوونەتەو، ئەمەش لەناو دەستووردا فەراھەم بكرێت.

۵ - دەرکردنی یاسای بنچینهیی كەژیان و كار بۆ توێژە زەحمەتكێشهكان له كۆمەڵگادا دابین بكات.

۶ - دەرکردنی یاسایهکی لێبوردنی گشتی كه هەموو گراوه سیاسیهكان و رێكخستنهكان و ئەو كەسایەتیانە بگريێتەو كه كەوتوونەتە رەوشیکی نایاسایی، دانان بەمافیان له بەشدار بوونیکی ئازاد بۆ ژبانی سیاسی و كۆمەڵایەتی.

۷ - ئەو دەستوورە نوێیەكە ئامادە دەكرێت و دەكهوێتە بواری كردارییهوه، پێویستە چارەسەرکردنی پرسی كورد وەك بەندیکی بناخهیی بێت تیایدا، و راستی و ئازادی نەتەوهیی كورد له دەستووردا بناسێنرێت.

أ) دامەزراندنی پارتی نوێ و دەرخستنی یاسای هەلبژاردن بۆ ئەوێ ئێرا دەی گەلی كورد له پەرلەمانی ناوهندیدا رەنگ بداتەو، له رێی هەندێك یاسای تايبەتەو دابین كردنی جیگە گرتن له بەرپۆههرايهتی ناوهندیدا.

ب) سەرلەنوێ رێكخستنهوهی سنووری ولایەتەكان بە لەبەرچاوی گرتنی جیگای ژبانی گەلی كورد، زیادكردنی دەسلاتی بەرپۆههرايهتی ولایەتەكان و بەخشینی هێزی پێویست بێیان، دامەزراندنی ئەم بەرپۆههرايهتیانە له رێگەي هەلبژاردنی ئازاد و ئەمەش وەك نمونە بێت بۆ چارەسەری پرسی كوردی، له رێگەي یاسا و دەستوورەو پشتگیری لێ بكرێت.

ج) پێشخستن و بەكارهێنانی زمانی كوردی له رێگەي دەستوورەو و هیچ سنوورێك لەبوارەكانی پەرودەرە و فێركردن و تەلەفیزیۆن و رادیۆ بەزمانی كوردی دانەنرێت، بەلكو دان پێنان بە ئازادی تەواو لەو بواردەدا.

د) ئەو یاسایانە كه لە ئازادی گەلی كورد كەم دەكەنەو بەلاو بنرین و كۆتاییان پێ بهێنرێت.

له كاتێكدا ئەم ریفۆرمە دیموكراسیه بنهڕەتیانە بەگوێرەي داخوایهكانی كۆمەڵگای ئێرانی و چارەسەری مەسەلەي كورد لەو چوارچێوه دیاریكراویدا پێك بهێنرین، ئەوا مەترسی دەستیوهردانی دەرەکی نامینرێت، و ئەوكاتە دەگەینە راستی ئێرانیك كه بەهێزتر و پێشكەوتووترە و هەموو هاوولاتیان لێی بەخاوەن دەرەكەون و لەمەترسی دەپارێزن.

چارەسەری یەكێتی دیموكراسی له ئێراق:-

۱ - پێویستە سیستەمی نوێی ئێراق پەرلەمانی بێت، لەو سەرەتایهوه بەشداریکردنی هەموو توێژە نیشتمانی و كۆمەڵایەتی و سیاسیهكان له دامەزراندنی سیستەم و ئامادەكردنی ئەو دەستوورەي كه پشتی بێ دەبەستێت دابین بكرێت.

۲ - دامەزراندنی سیستەمی نوێ بەرەنگێك بێت كه یەك بگریێتەو لەگەڵ پێوانە گەردوونیهكان بۆ دیموكراسی و مافی مرۆف و ئازادی.

۳ - له بەرفراوانترین چوارچێوهدا ئازادی دامەزراندنی پارتی و تێكۆشانی سیاسی بپارێزێت، ئەمەش له رێگەي یاسا و دەستوورەو دابین بكرێت.

۴ - تێپروانی بۆ رێكخراوهكانی كۆمەڵگای مەدەنی وەكو پێداویستیهکی دەست لێبەرەندراو بۆ سیستەمی دیموكراسی و ئەمەش له رێگای یاسا و دەستوورەو دابین بكرێت.

۵ - پشتگیری كردنی ژبان و كاری توێژە زەحمەتكێشهكانی كۆمەڵگا له رێگەي بناخە ياسایهكانەو.

۶ - پاراستنی یەكێتی ئێراق له رێگەي یەكێتی ئازادانە و یەكسانانە پێكدێت لەنیوان عەرەب و كورد و ناشووری و توركمانەكان.

۷ - هەردوو شاری موسڵ و كەركوك بەرپرسیارن لەبەرەمبەر پەرلەمانی كوردستان وەك دوو ویلايهت كه رێبەرايهتیەکی تايبەتیان هەبێ لەناو سنووری فیدراسیۆنی كوردستان.

- ٨ - گهراڤهوهی کورد و ناشووری و تورگمانهکان بۆ سه‌ر زه‌وی خۆیان که له ریگه‌ی رژیمه‌ی جیاوازه‌کانه‌وه لێی دابرابوون و نه‌هه‌شتن و دابین کردنی دوورنه‌که‌وته‌وه‌ی هاوولاتیان له‌زه‌وی و زاریان له‌به‌ر هۆکاری سیاسی.
- ٩ - فیدراسیۆنی کوردستان و نازادی گه‌لی کورد له‌ده‌ستووری نێراقدادا وه‌ک به‌شیکه‌ی سه‌ربه‌خۆ جیگه‌ی خۆی بگرێت.
- (أ) ئەو یاساو ده‌ستووره‌ی که‌تیایدا سیسته‌می ویلایه‌تی کوردستان خاوه‌نی حکومه‌ت و په‌رله‌مانی خۆیه‌تی دابین بکری‌ت، که‌ خاوه‌ن ده‌ست یێشخه‌ری به‌رفراوانه‌ و له‌پێگه‌ی هه‌لبژاردنیکه‌ی نازاده‌وه‌ پێک هاتوو و به‌نمونه‌ی چاره‌سه‌ری داده‌نری‌ت.
- (ب) دامه‌زراندنی په‌رله‌مانیکه‌ی نیشتمانی له‌ ریگه‌ی هه‌لبژاردنیکه‌ی نازاده‌وه‌ له‌ کوردستان، هه‌روه‌ها ده‌سه‌لات بدری‌ته‌ ئەم په‌رله‌مانه‌ بۆ ده‌رکردنی یاسای گشتی له‌ په‌یوه‌ندی خۆیدا له‌گه‌ڵ په‌رله‌مانی ناوه‌ندی و ویلایه‌ته‌کان.
- (ج) پێویسته‌ له‌ یاساو ده‌ستووردا سه‌ربه‌ست کردنی دامه‌زراندنی پارته‌ی و بواری تیکۆشانی سیاسی له‌ فیدراسیۆنی کوردستاندا فه‌راهه‌م بکری‌ت و، سنووریکه‌ی کۆتایی دابنری‌ت بۆ ئەو جیگاتایه‌ته‌ی که‌ YNK و PDK هه‌یانه‌.
- (د) پشتگیری کردنی ره‌وشی پێشکه‌وتنی رێکخراوه‌کانی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی له‌ فیدراسیۆنی کوردستاندا ئەویش له‌ ریگه‌ی پشتگیری یاسایی و ده‌ستووریه‌وه‌، هه‌روه‌ها دابین کردنی مافه‌کانی ژن و جینه‌ زه‌حمه‌تکێشه‌کان له‌ناو یاساو ده‌ستووردا.
- (ه) دان نان به‌مافه‌ تایبه‌تییه‌کانی ناشووری و تورگمان و په‌زیدیه‌کان و هه‌موو گروپه‌کانی تر، دابین کردنی به‌شداربوونیان له‌ به‌رپۆبه‌رایه‌تی له‌ ریگه‌ی بریاری تایبه‌ته‌وه‌.
- چاره‌سه‌ری په‌کێتی دیموکراسی تاکه‌ ریگه‌یه‌ بۆ رزگاربوونی هه‌موو گه‌لانی عه‌ره‌ب و کورد و ناشووری و تورگمان و ئەو گروپه‌ نایینه‌ی که‌ باوه‌رپیان به‌ شیعه‌ و په‌زیدیه‌ت هه‌یه‌، که‌ له‌ژێر باری رژیمی دیکتاتۆری و شه‌ره‌ بێ کۆتاییه‌کان زۆری و زه‌حمه‌تییه‌کی له‌ راده‌به‌ده‌ریان بینی و، بگه‌نه‌ خۆشی و ژیاڤیکه‌ی ئاسووده‌ و سه‌ربلند، ریگای ئەمه‌ریکا و هاو‌په‌یمانه‌کانی له‌ نێراقدادا و هه‌روه‌ها ده‌رکه‌وتنیش له‌ ریگه‌ی ئەم چاره‌سه‌رییه‌وه‌ ده‌رباز ده‌بێت.
- چاره‌سه‌ری په‌کێتی دیموکراسی له‌ سو‌ری:**
- ١ - کۆتایی پێهێنانی به‌رپۆبه‌ردنی سو‌ریا له‌ ریگه‌ی یاسا‌کانی ره‌وشی ئاوارته‌وه‌.
- ٢ - ئاماده‌کردنی ده‌ستووریکه‌ی که‌ په‌ک بگرێته‌وه‌ له‌گه‌ڵ پێوانه‌ گه‌ردوونیه‌کان بۆ دیموکراسیه‌ت و مافه‌کانی مرۆف و نازادیه‌کان بۆ دابین کردنی دامه‌زراندنی سیسته‌می په‌رله‌مانی دیموکراسی، ئاواکردنی حکومه‌ت به‌ ئاماده‌بوونی ژماره‌یه‌کی پێویست له‌ گروپه‌ کۆمه‌لایه‌تی و نیشتمانی و سیاسیه‌کان تیایدا، هه‌لسان به‌یه‌ک خستنی هه‌موو ئەم یاسایانه‌ له‌گه‌ڵ ده‌ستووره‌ نوێیه‌که‌دا.
- ٣ - نازادی بواری تیکۆشانی سیاسی و دامه‌زراندنی پارته‌ی سیاسیه‌کان له‌ ریگه‌ی یاساو ده‌ستووره‌وه‌ دابین بکری‌ت.
- ٤ - دان نان به‌دامه‌زراندنی سه‌ندیکا و کۆمه‌له‌ و وه‌قف و هه‌روه‌ها هه‌موو رێکخراوه‌کانی کۆمه‌لگای مه‌ده‌نی وه‌ک مافیکی ده‌ستووری و بۆه‌وه‌ی ئەم مافاناش نازادانه‌ پێک بێت یاسایان بۆ ده‌ربخری‌ت.
- ٥ - ده‌رکردنی یاسای تایبه‌ت که‌ پشتگیری له‌ ژن بکات بۆ ئەوه‌ی رزگاری بێت له‌ ره‌وشی لاوازی له‌به‌رامبه‌ر پیاو، هه‌روه‌ها کۆمه‌لایه‌تیانه‌ی که‌ به‌هۆی باوه‌ری ئایینی و ئەتینیکه‌ی دووچارێ تالان و سته‌م بوونه‌ته‌وه‌، ئەمه‌ش له‌ناو ده‌ستووردا فه‌راهه‌م بکری‌ت.
- ٦ - ده‌رکردنی یاساو سیاسه‌تی پێویست که‌ ژیاڤی هه‌موو عه‌ره‌ب و کورد و که‌مینه‌ی ئەمه‌ریکا و س‌ریانی و دورزی و هتد به‌ بریانه‌ و له‌ژێر په‌ک چه‌تردا دابین بکات له‌چوا‌چێوه‌ی په‌کێتی دیموکراسی نازادادا.
- ٧ - پشتگیری کردنی ژیاڤ و کاری توێژه‌ زه‌حمه‌تکێشه‌کانی کۆمه‌لگا له‌ ریگه‌ی بناخه‌ یاساییه‌کانه‌وه‌.
- ٨ - ده‌رکردنی یاسایه‌کی لێبوورنی گشتی که‌ هه‌موو گه‌راوه‌ سیاسیه‌کان و رێکخسته‌نه‌کان و ئەو که‌سایه‌تیانه‌ بگرێته‌وه‌ که‌ که‌وتوو‌نه‌ته‌ ره‌وشیکه‌ی نایاساییه‌وه‌، ئەمه‌ش پێویسته‌یه‌کی به‌نه‌رته‌یه‌ بۆ چه‌سپاندنی ناشتی کۆمه‌لایه‌تی و، داننان به‌مافیان بۆ به‌شدارێ کردنیکه‌ی نازاد له‌ ژیاڤی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تیایدا.
- ٩ - ئەو ده‌ستووره‌ نوێیه‌ی که‌ ئاماده‌ ده‌کری‌ت و ده‌خری‌ته‌ بواری پێک هێنانه‌وه‌ پێویسته‌ چاره‌سه‌رکردنی پرسێ کوردی وه‌ک به‌شیکه‌ی به‌نه‌رتی تیایدا به‌بنه‌ما بگری‌ت و هه‌روه‌ها راستی نه‌ته‌وه‌یی کوردان و نازادیه‌کانیان تیایدا بپاری‌زری‌ت.
- (أ) دامه‌زراندنی پارته‌ی نوێ و ده‌رکردنی یاسای هه‌لبژاردن بۆ ئەوه‌ی ئیراده‌ی گه‌لی کورد له‌ په‌رله‌ماندا ره‌نگ بداته‌وه‌ و دابین کردنی جیگه‌ گرتنی له‌ به‌رپۆبه‌رایه‌تی ناوه‌ندی ئەویش له‌ ریگه‌ی یاسای تایبه‌ته‌وه‌.
- (ب) پێکهێنانی به‌رپۆبه‌رایه‌تییه‌کی نێوخۆیه‌کان (شه‌ره‌وانی، والی گشتی. . . هتد) که‌ ده‌سه‌لاته‌کانی به‌رفراوانتر بکات، ئەویش له‌ ریگه‌ی هه‌لبژاردنیکه‌ی نازاده‌وه‌، داننان به‌مافی گه‌لی کورد له‌ به‌رپۆبه‌رایه‌تییه‌کی خۆبه‌خۆدا وه‌ک مافیکی یاسایی و ده‌ستووری ئەمه‌ش وه‌ک نمونه‌یه‌ک بۆ چاره‌سه‌ری مه‌سه‌له‌ی کورد سه‌یری بکری‌ت.

ج) دانانی سنووریکی کۆتایی بۆ سیاسهتی "بیگانه" که له بهرامبەر بهشیکی گرنگی گهلی کورد له سوریا پیکدیت و پپووسته مافی هاوولاتیتهی دهستووری بدریت پپیان و ههموو ئه و مافانهی که لیپیان زهوت کرابوو بۆیان بگهپتتهوه و له بهرامبەر ئه و زهردهی پپیان گهپشتهوو قهرههه و بکرپنهوه.

د) پشتهگری کردن و پپشخستنی زمانی کوردی له ریگهی دهستوورهوه و هپچ سنووریک بۆ پهروهده و فپیرکردن و تهلهفزیون و بلاوکردنهوهی رادیو به زمانی کوردی دانه نرپت، به لکو لهم بواره دا ن پپدانانیکی ته و اه هه پپت. سوریا له و کپشه گرانهی که هه په تی و له مه ترسی ده ستپوهردانی دهره کی رزگاری ده پپت له ریگه ی چاره سه ری په کپتی دیموکراسی، ناکرپت سوریا په کی پپشکه وتوو به هپز له دهره وهی دیموکراتیزه کردن بپنا بکرپت. پپاده کردنی ولاته داگره که رهکانی سه ر کوردستان بۆ چاره سه ری په کپتی دیموکراسی له به رزه وهندی ههموو لایه نه کانه، تاکه نالته رناتیف بۆ چاره سه رکردنی کپشه هه لئواسراوه کان دامه زرانندی سیسته می دیموکراسییه، که وتنه ناوه وهی ئه و ولاتانه ی که ناویان هپنرا بۆ قوناخی دیموکراسی هاریکار ده پپت بۆ پپشکه وتنی ههموو شیوازهکانی هاوپه یمانپتی له نیوانیاندا، نپتر گه لی کوردی نازاد دهره که وپت له وهی بپپته سه رچاوه په ک بۆ پیکدادان و مملانی له نیوانیاندا و، بپپته پردیک بۆ چه سپاندن و به هپز کردنی په کپتی.

پپووستیه کی زۆر هه په بۆ گفنه و گۆ له پپناوی پپشخستنی چاره سه ری په کپتی دیموکراسی، KADEK بپ قه یید و شه رت ئاماده په که ئه وهی له سه ر شانیتهی لهم بواره دا پپکی به پپنت.

۲۰۰۳/۴/۱۹

کۆنسه ی سه رۆکاپه تی گشتی KADEK